

ház nem fejlesztette a nemzeti kultúrát, sőt inkább minden erejével elnyomására törekedett. Az ország előkelői az uralkodóház szolgálatában és utánzásában idegen művészetet pártoltak, ha egyáltalán volt közük hozzá. A városok német polgársága sem teremthetett magyar művészetet.

A magára maradt közép- és alsóosztály megtette, amit folytonos élethalálharca közben tehetett: fönntartotta a régit. Mikor a középosztály is idegen kultúra eszményei felé kezdett fordulni: a nemzeti hagyomány őrzése a népre és kispolgárra maradt. Így történt, hogy a magyar irodalmi klasszicizmus megérése pillanatában az elidegenedett felsőbb osztályokra nem támaszkodhatott, azoktól sem visszhangot, sem ösztönzést nem várhatott. Petőfi költeményei egy magyar szabómester költségén jelennek meg. De még fontosabb, hogy nyelvet, stílust is csak a néptől kaphatott az irodalom. «Igy mondja a nép, melynek Toldi nyelvét köszönöm», vallja Arany János. «Itt a Helikon tanult a mezőtől.» (Jókai.)

Ezért van a művészi magyar zene kialakulására sokkal nagyobb fontossága a népdalnak, mint talán más európai országokban volt. A magyar zenei Helikon is, ha élni akar, csak a mezőtől tanulhat.

Igy adja vissza a mező az egész nemzetnek a századokon át híven megőrzött kincset. Visszaadja hiánytalanul, sőt meggyarapítva: aranya antik fényben tündököl, ékkövei tüze mélyebb lett.

És mint az ékszer is holt kincs a láda fenekén, életet akkor kap, ha viselik: a népdal is mennél többeké lesz, annál nagyobb lesz világitó és melegítő ereje.

Kodály Zoltán.

SZÖVEG EGY CHOPIN-ADAGIO ALÁ.

*Selymes szalon. Künn forró nyári szél,
Ma égnék a mezők, ma úr a Dél.*

*Hófehér vitrázs, min áttűz a nap,
Rajt öt meleg lánytest, öt üde akt.*

*Az ébenfa ájult, izzik a húr,
Igy bont rajta vihart a végzet-ujj.*

*S a szoba mélye, mély tűzben áll,
Aranyló tűzben a kert és táj.*

*Ez az óra, mikor a vén óra áll,
Felsír a mélyén a csend. A gitár.*

*És a komoly homlok, mint messzi domb,
És a halk sötét haj, mint esti lomb.*

*Ébenfazongora, min sírni kell,
Egy elhervadt álmat temetni el,
Egy hasztalan álmat temetni el.*

Mészáros Sándor.